

**R. Patris, Francisci Svarez, E Societate Iesv,
Metaphysicarvm Disputationvm, In Qvibvs Et Vniversa
Natvralis Theologia Ordinate Traditvr, Et Qvæstiones Ad
omnes duodecim Aristotelis Libros ...**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ ; [Coloniæ Agrippinæ], 1630

5 Quomodo excludatur à Deo omnis accidentalis compositio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94179](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94179)

quæ alioqui difficilis existimatur. Probat enim Deum non constare genere: quia si aliquid esset genus ad Deum, maxime ens: ens autem non est genus. Prior autem propositio facile à nobis fundari potest, quia si aliquis conceptus esse potest communis Deo & creaturis, certe maxime ens, quod facile ex supra dictis de analogia entis ostendi potest: nam ratio in ente facta habet locum in substantia, & in quolibet alio predicato communi, quod si, ea non obstante, daretur aliquid genus vniucum, etiam ens esset vniucum Deo & creaturis. Rursus, sicut ens includitur in quocunque determinante ipsum ad rationem Dei: vel ergo nullum est genus ad Deum, vel certe primum genus erit ipsum ens: D. Tho. autem solum ex eo probat illam maximam, quod esse est quidditas Dei. ens autem significat esse. De qua probatione Caietan. & Ferrar. locis citatis, & Soto capit. de Substantia, multa dicunt: ego vero cenfeo, in virtute continere rationem factam, & hoc modo habere efficaciam, nam esse Dei ut sic dicit totam quidditatem Dei, ita ut in quocunque proprio, & simplicissimo conceptu illius esse includatur tota perfectio essentialis Dei, & ideo si ens non est genus, nullum est genus ad Deum.

XXXIV.

Ratio quæ
ad prædicamentum
Durandus
vult, prædicamentum
dicitur.

Similiter iuxta prædictum discursum probabilitatem habet ratio, quæ præsertim videtur Durandus ad probandum Deum non esse in prædicamento, scilicet, quia Deus secundum propriam essentialem & constitutivam rationem suam non dicit præcisam perfectionem vnius prædicamenti, sed omnia includit, formaliter quidem rationes plurium, eminenter autem omnium. Non quod rationes aliquæ prædicamentales ut sic, in Deo formaliter reperiuntur: nam ut constituuntur in prædicamento, includunt limitationem & imperfectionem: quomodo dixit Dionysius capite primo, de divinis nominibus, Deum esse supra substantiam, & August. 7. de Trinit. cap. 3. Deum dici abusive substantiam: sed quod formales rationes & denominationes aliquorum prædicamentorum, secundum abstractionem rationem, & analogam convenientiam, tribuantur Deo cum proprietate. Quæ convenientia analogica interdum est cum primis generibus prædicamentorum, ut maxime constat in substantia & relatione, interdum cum aliquibus speciebus, ut esse sapientem, iustum, &c. Quo sensu locutus est Augustinus in priori loco citato ex 5. de Trinit. quod late prosequitur sermon. 28. de tempore. Alia vero prædicamenta, neque huiusmodi convenientiam habent cum Deo, sed solum eminenter in Deo continentur, solumque per Metaphoræ attribuntur. Ob hanc ergo causam & infinitam eminentiam illius rationis constitutivæ Dei, non potest definiri ad aliquod prædicamentum, sed supra omnia, & extra omnia est tanquam fons omnium.

XXXV.

Opposita
sententia
fundamentum
satis fit.

Denique ex eadem ratione facile respondetur ad fundamentum contrariæ sententiæ: quamvis enim aliquarationis constitutio possit in Deo cogitari, non tamen hæc, quæ est per compositionem generis & differentia: non quia in rebus creatis genus & differentia ex natura rei distinguantur, sed quia dicunt rationes ita præcisæ ac limitatas, ut repugnent divinæ infinitati & simplicitati. Nam ex infinitate primario provenit, ut in Deo concipi non possit propria ratio generis, & differentia, & consequenter, quod tanta sit Dei simplicitas, ut non solum secundum sem, sed etiam secundum rationem, propriam compositionem excludat.

(:)

SECTIO V.

Quaratione demonstrari possit, non esse in Deo compositionem accidentalem.

Iximus de substantialibus, & essentialibus compositionibus, superest dicendum de accidentali. In qua reliqua aliqui Philosophi erraverint, tribuentes Deo quædam accidentia, ut refert D. Thomas contra Gent. capit. 23. ex Commentat. 12. Metaphys. text. 39. Nihilominus evidenti ratione ostendi potest in Deo nullum esse accidens. Quod non solum Theologi, & Patres Ecclesiæ docuerunt, sed etiam meliores Philosophi, ut videre licet apud Cyrillum Alexand. lib. 11. Thesauri, & Gregor. Nysseni. homil. 5. in Cantica, & Augustin. 3. de Trinit. cap. 4. & sequentibus, & 7. de Trinit. cap. 5. & sermon. 38. de tempore, & Leonem Papam epistola. 93. cap. 5. Sumitur etiam ex Arist. & Commentatore, 12. Metaph. quos infra citabimus, tractando de aliis intelligentiis. Ut autem ratione probetur conclusio, supponendum est, sermonem esse de accidenti Phisico, & intrinsece inherente, nam denominationes intrinsece nihil ad rem præsentem faciunt, ut ex dicendis constabit.

Primario ratio.

Prima ratio huius veritatis sumi potest ex his, quæ supra diximus de perfectione Dei: nam ex eo quod Deus est summe esse per essentiam, ostendimus sequi ipsum esse summe perfectum ex vi talis esse: ergo non est capax accidentium quibus perfectiatur. Vt enim recte dixit Cyrillus supra: *Perfecto ex seipso nihil potest accidere*: substantia vero Dei. ex se ipsa perfecta est: nihil ergo ei accidit, nam accidens ideo addi solet essentia, quia essentia talis est cui aliqua perfectio deest, quæ per accidens suppletur. Dices, perfectiones aliquas esse in Deo tantum eminenter, per essentiam Dei ut substantia infinita est, & ideo posse videri illam substantiâ per accidentia perfici, ut illas perfectiones etiam formaliter habeat, in quo non augebitur perfectio divinæ substantiæ in se, sed extensio tantum, quod non repugnat perfectioni divinæ. Et confirmatur ac declaratur exemplo divinæ relationum, quarum perfectio tota relativa eminenter continetur in divina essentia ut sic: quia tamen non continetur in ea formaliter (quia alias non esset tota essentia absoluta communis videretur illi) ideo necessarium fuit, ut non obstante illa eminenti perfectione essentie divinæ, illi adderetur (more nostro loquimur) formales perfectiones relative, ut iam non tantum eminenter, sed etiam formaliter in Deo reperirentur: ergo simile quid dici potest de accidentalibus perfectionibus.

Expenditur ratio facta, & inductione probatur veritas.

UT hanc evasione & obiectionem excludamus, sumamus in primis quod in ea dari videtur, nimirum perfectiones illas, quæ formaliter sunt in Deo ex vi suæ essentie & substantiæ, non posse in eo reperiri mediis accidentibus. Ad quid enim indiget Deus sapientia accidentali, si ex vi suæ essentie formaliter est summe sapiens: & idem est de ceteris similibus. Eo vel maxime, quod si sumantur hæ perfectiones quatenus accidentales esse possunt, eadem ratio erit de illis, & de aliis, quæ tantum eminenter in Deo continentur: nam hoc ipso quod sit accedens, iam non est perfectio simpliciter: ratio enim accidentis non dicit perfectionem simpliciter, ut perfectum

notum est. Obiectio ergo tantum procedit de his perfectionibus, quas Deus ex vi suae essentiae, solum habet eminenter: haec vero aut sunt absolutae, aut respectu illarum absolutarum sunt, ideo non sunt in Deo formaliter ex vi essentiae, quia dicunt imperfectionem aliquid: unde fit, ut & inter se, & cum maioribus perfectionibus formalibus repugnent. Sed haec eadem ratio obstat quominus divinae substantiae formaliter addi possint, mediis accidentibus: ergo nulla perfectio absoluta accidentaliter in Deo esse potest. Minor (cetera enim clara sunt) probatur primo, quia ob eam causam tales perfectiones formaliter sumptae non spectant ad summam ac consummatam perfectionem summam ac perfectissimam entis: quia est de ratione illius, ut nullam imperfectionem includat. Secundo, quia haec perfectiones formaliter sumptae, non amittunt imperfectionem suam, eo quod mediis accidentibus adiungantur, imo illo modo plures imperfectiones inuolunt, tum in subiecto, quia requirunt illud potentiale, nam erit in potentia passiva ad talia accidentia, & ita non erit purus actus tum in suamet entitate, habebunt enim illam imperfectionem, nam accidentaliter ex suo genere imperfecta est: tum denique in intrinseca repugnantia, quam huiusmodi perfectiones formaliter sumptae inter se habent: haec enim non tollitur, propterea quod tales perfectiones sunt accidentales. Adde, multas esse ex his perfectionibus, quas repugnat formaliter inesse per sola accidentia, ut verbi gratia, perfectio, quam formaliter dicitur *homo* ut sic, nulli rei potest formaliter convenire per accidentalem formam.

Sivero perfectiones illae sunt relatae, aut intelliguntur dicere respectum ad extra, seu ad creaturas, vel ad intra, id est, ad Deum seu personam Dei. De prioribus relationibus eadem est ratio quae de perfectionibus absolutis, quia aut non sunt in Deo formaliter ac formaliter, vel si aliquae sunt formaliter, sunt ex vi solius substantiae & essentiae ut sic. Hae namque relationes intelligi possunt quasi transcendentes ad creaturas solum, ut possibiles, ut sunt respectu omnipotentiae, scientiae, simplicitatis intelligentiae, & similes. Et hi respectus, qualescunque illi sunt, conveniunt Deo ex vi suae essentiae & substantiae: nam si (ut fortasse verum est) illi tantum sunt respectus secundum aliquid, id est, secundum modum concipiendi & loquendi nostrum, per eos solum explicatur aliqua absoluta perfectio simpliciter, quae Deo convenit ex vi suae essentiae, ut ostensum est. Si vero (ut alii volunt) illi vere sunt respectus transcendentes, qui in rebus absolutis imbibuntur, & non semper requirunt actuale existentiam termini, quem respiciunt, sic etiam tales respectus dicuntur pertinere ad perfectionem simpliciter, seu in ea includi, verbi gratia, ratione potentiae, aut scientiae, absque ulla imperfectione, vel repugnantia cum maiori, vel aequali perfectione, ideoque etiam illi conveniunt Deo ex vi suae essentiae & substantiae. Quia omnis perfectio simpliciter hoc modo illi convenit, ut ostensum est: ergo etiam quidquid est de ratione talis perfectionis, seu quidquid in illa formaliter & essentialiter includitur.

Si autem intelligantur in Deo relationes quasi predicamentales ad creaturas ut actu existentes, ut relatio Creatoris, Domini, & similes, tribuuntur quidem Deo ad modum accidentium, & tamen vera nulla omnino perfectio in Deo dicunt, neque aliquid reale, quod in eo sit ultra perfectiones absolutas, sed solum denominationem extrinsecam, seu relationem rationis, ut frequentius Theologi docent cum magistro in i. distinctione 30. & D. Thom. 2. 2. q. 13. articulo 7. contra Nominales, ut et infra dicendis in Prædicamento relationis constat. Declaravit autem hoc eleganter Cyrillus in dicto libro vadesimo 3. Theauri, dicens: *Sapienter*

certe dicitur nihil accidere substantiae Dei, quoniam in se ipsa perfecta est: sed tamen cogimur, nunquamquam quasi accidentia, etiam non omnino accidant Deo, haec dicere, & mente accidentium modo concipere. Quid enim dicimus, intelligentes ante productionem huius mundi creatorem Deum fuisse, sed non actu creato autem mundo, actu quoque creatorem esse, idque modo quodam sibi accidisse, quamvis nulla mutatione sit, sed productione totius a nihilo ad esse, actu creator factus esse videatur: qui aeterna incommutabilique tum creandi voluntate, quando aeternaliter voluit, omnia produxit. Multa huiusmodi sunt, quae quasi acciderent Deo videntur. Etiam levi doctrinam habet Augustinus 5. de Trinit. cap. 16. ubi late & optime declarat has denominationes de Deo dici per solum mutationem creaturae, atque adeo per extrinsecam denominationem, sicut pecunia incipit esse pretium, aut res aliqua incipit esse pignus sine sui mutatione, idem fere habet Anselmus in Monolog. c. 24. & Dionysius cap. 9. de divinis nominibus. Ratio autem est eadem, scilicet, quia vel haec relationes, & denominationes ex se nullam realitatem dicunt, aut perfectionem: & ita nullum accidens possunt in Deo ponere, vel si in aliquibus rebus haec relationes sunt aliquid, includunt in conceptu suo formalem imperfectionem, ratione cuius in Deo non sunt formaliter ex vi solius essentiae, & ob eandem causam esse non possunt mediis accidentibus, nimirum, quia easdem, vel maiores imperfectiones Deo asserrent, ut in aliis explicatum est. Et per haec satis confirmata est & explicata ratio facta, & exclusio evasio, seu obiectio, quae in contrarium nebat.

Supererat vero dicendum de relationibus ad intra, quarum exemplo obiectio confirmabatur: sed quia earum consideratio Metaphysica terminos transcendit, brevitè dicendum est, perfectionem propriam, quam illae relationes dicunt (suppono enim aliquam dicere) non includi formaliter & essentialiter in essentia Dei ut sic, seu ut absoluta & communis est, non ob imperfectionem ratiū relationum, sed ob oppositionem, & incommunicabilitatem. Non potuisset enim essentia communicari Filio, v. g. secundum totam suam essentialē rationem, si in ea paternitas formaliter & essentialiter includeretur. In essentia ergo ut essentia continetur eminenter perfectio omnium illarum relationum. Nihilominus tamen necessarium fuit illas perfectiones relationes formaliter esse in Deo, & quasi addi (ut nostro modo concipiendi loquamur) formali perfectioni essentiae, non ut aliquid perfectionis ei accresceret, neque ut aliquid accideret ei adiungeretur, sed ut in illa natura infinita, posset esse constitutio proprii suppositi incommunicabiliter subsistentis, & ideo illa perfectio non est accidentalis, sed proprie dicitur personalis. Est enim tanta perfectio & eminentia illius naturae, ut nulla perfectio absoluta potuerit in ea esse omnino incommunicabilis, ut ergo quali determinaretur ad incommunicabile suppositum, necessaria fuit relatio. Atque etiam ut in illa natura esse posset suppositorum distinctio: & interna processio unius ab alio, quod ad fecunditatem, & infinitatem illius naturae pertinebat. Quamquam vero in illo ineffabili mysterio intelligatur relatio ut sic formaliter addere perfectionem relationi, quae in divina essentia erat eminenter, non tamen cum distinctione aliqua actuali, quae in re ipsa intercedat, seu ex natura rei sit inter relationem & essentiam, sed cum perfecta identitate, ut probabilior doctrina Theologorum docet, quam licet humana ratio comprehendere non possit, est tamen magis consentanea veritati fidei. Et propter hanc etiam causam non potest illa perfectio accidentalis existimari, nam si in creaturis subsistentia, etiam in re ipsa distinguatur a natura, non est accidentalis perfectio, sed substantialis: quanto magis relatiua subsistentia erit substantialis, & non accidentalis perfectio, cum

& per

& personam constituat, & in re non distinguatur à diuina natura, immo essentialiter in se illam includat.

Secunda ratio.

VII. **N**am si in Deo esset aliquid accidens, oporteret illud esse aut realiter, aut saltem modaliter à parte rei distinctum ab essentia diuina: hoc autem est impossibile: ergo etiam est impossibile esse in Deo aliquid verum accidens. Maior intellectus phyice, & realiter, est clara, quia cum Deus sit perfectissima substantia, & in suo esse substantiali simplicissima, ut ostensum iam est, quidquid in eo realiter est, & à parte rei non distinguitur ab ipso, non potest esse nisi substantia. Quale enim accidens fingi potest, quod nullum habet esse, nisi substantiale? Si vero sumatur illa maior logice, & in ordine ad prædicationes: & denominationes extrinsecas, seu rationis excludamus, etiam est evidens, quia cum Deus ex intrinseca necessitate sit, & duret, & alioqui sit immutabilis: nihil eorum, quæ illi intrinsece conueniunt, potest de illo per modum accidentis prædicari, nedum esse verum accidens. Minor probari solet ab inconvenienti, quia alias sequeretur esse in Deo veram compositionem. Sed nos tunc uti non possumus illa ratione, quia hoc ipsum est, quod probare intendimus, scilicet, non posse esse in Deo talem compositionem. Probatur ergo aliter, quia si in Deo reperiretur accidens re ipsa distinctum à substantia eius, vel haberet illud ab aliqua causa extrinseca, vel à propria essentia per naturalem emanationem ab illa. Primum est plane impossibile. Primo, quia est contra rationem primæ causæ, ut ab alia causa quidquam recipiat, alias illa alia esset superior, & prior, saltem secundum eam rationem. Secundo, quia, saltem quoad talem perfectionem, penderet Deus ab extrinseca causa. Tertio, quia tale accidens esset commune, non proprium, unde quantum est ex se, posset abesse & adesse: unde secundum tale accidens Deus ex se esset mutabilis, quæ omnia sunt plane contra naturalem rationem. Secundum etiam dici non potest. Primo, quia illa interna emanatio reuera esset aliqua efficientia, quia per illa reciperet esse illud accidens, quod ex se non haberet esse: unde esse talis accidentis deberet esse participatum, & non esse per essentiam: esset ergo in Deo ab æterno quædam quasi mutatio seu receptio alterius rei seu entitatis participatæ & effectæ, hoc autem dicit manifestam imperfectionem.

VIII. Dicit fortasse aliquis, illud accidens nec fieri ab extrinseca causa, nec emanare ab interna essentia Dei, sed per se, & extrinseca necessitate esse coniunctum cum substantia Dei sine vlla efficientia. Sed hoc facile etiam ex superius dictis refellitur, tum quia esse à se, & absque efficientia, non potest conuenire duobus entibus omnino essentialiter distinctis, qualia essent tale accidens, & substantia. tum etiam quia illud accidens essentialiter esset ens in alio, quæ est magna imperfectio: ergo non posset esse ens à se, quæ est summa perfectio. Denique est generalis ratio, quia substantia Dei respectu talis accidentis esset in potentia passiva & receptiva, quod repugnat primo ac puro actui: omnino ergo repugnat esse in Deo aliquid verum accidens.

IX. Sed occurrit statim difficultas, quia licet in accidente realiter distincto satis sint evidentes rationes factæ, de aliquo autem accidentalimodo ex natura rei distincto non videntur habere posse tantam vim, quia ad hos modos non semper requiritur efficientia aut propria compositio. Et maxime auget difficultatem, quod multi & graues Theologi sentiunt attributa diuina (præsertim intellectum & voluntatem, & perfectiones quæ ad hæc spectant, ut sapientia, iustitia, misericordia,) distinguuntur formaliter ex natura rei ac essentia diuina: qui tamen nullo modo admitterent compositionem in re, nec effectum denominationem attributorum ab essentia. Tribuitur autem illa sententia communiter Scoti in 1. dist. 2. q. 7. & d. 3. quæst. 4. Tandem augetur difficultas ex actibus liberis diuinæ voluntatis, qui aliquam in Deo ponunt, nam vere in re ipsa Deus vult, quod libere vult. Non potest autem Deus realiter velle nisi per aliquam rem, quæ in ipso sit: quod si est res aliqua, etiam erit aliqua perfectio iuxta principia supra posita de ente & bono: illa autem res & perfectio tam erit libera Deo, sicut ipse actus, quo libere vult, cum sint idem: libera autem perfectio non potest in re non esse distincta à perfectione necessaria. Ergo vel discursus factus conuincit in Deo non esse actus liberos, quod dici non potest, ut infra ostendam: vel non probat, non posse esse in Deo perfectiones ex natura rei distinctas, & consequenter accidentarias.

Ad obiectionem respondetur, non tantum accidentia realiter distincta, sed etiam ea, quæ sunt modi vere distincti à rebus quas efficiunt, fieri in huiusmodi rebus per veram efficientiam, id est, per propriam actionem, si sint modi aduentitii & extranei, vel saltem quia cum ipsa re sunt ab ea fluunt per internam resultantiam, si sint modi intrinseci, & quasi propriæ passionis. Primum ostendi facile potest inductione, nam terminus motus localis per veram efficientiam fit, ut rerum artificialium vera est effectio, & tamen per has & similes actiones non sunt res distinctæ, sed modi: idemque multi existimant de qualitatibus intentione, & de rarefactione quantitatis est id probabilius. Et ratio est, quia hi modi vere sunt aliquid reale: ergo si antea non erant, veram efficientiam causam & actionem requirunt, ut efficiantur. Et ex hac prior parte probatur facile posterior, nam modus qui necessario est coniunctus cum re, si per eandem actionem fit cum ipsa re, necesse est ut veram habeat causam efficientem, quo modo in hæc accidentis cum ipso accedente: si vero non fit per eandem actionem: ergo ordine naturæ subponit factam rem, cuius est modus: ergo ut tali rei talis modus addatur, necessaria est aliqua efficientia.

Hinc ergo ad diuinam ascendendo, si intelligeretur diuina substantia ut sic per se existens sine vlla actione, quia est suum esse: non tamen ita ex se habere omnem intrinsecum & realem modum essendi, sed aliquem adiungi illi posse, necessarium plane esse talem modum per aliquam efficientiam fieri, saltem secundum naturalem resultantiam. Nec minus necessaria est compositio, ac efficientia, nam compositio reuera nil aliud est, quam distinctorum coniunctio per realem vnionem: modus autem vnionis rei cuius est modus, & est aliquid actualiter ab ipsa distinctum: ergo ex utroque resultat aliquid in re vere compositum. Et confirmatur, quia si separaretur talis modus à re quam efficit, vel re ipsa, vel cognitione, intelligi non potest, quin illa res simpliciter maneat quam sit illud constitutum ex re & modo: ergo negari non potest, quin illa sit aliqua compositio in re ipsa, quamuis non sit tanta, quanta ex rebus distinctis: sicut distinctio modalis, vera distinctio est in re, quamuis non tanta, quanta inter res distinctas.

SECTIO VI.

An attributa diuina sint proprietates Dei, vel de eius essentia.

Altera obiectio duas petit & graues Theologicas quæstiones, scilicet, de distinctione diuinorum attributorum, & de actibus liberis Dei: hæc posterior infra clare tractanda in sect.